

На основу члана 6. ст. 2. и 3. алинеја 4, члана 7. став 2. алинеја 7. Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19), члана 93. став 1. т. ц) и д), а у вези са чланом 101. став 2. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 13/24), члана 22. став 7. тачка 6. Статута Агенције за осигурање Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 2/15, 76/16, 89/19 и 35/21) и члана 40. став 1. Правилника о поступку процјене ризика од прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник Републике Српске“, број: 114/24), директор Агенције за осигурање Републике Српске, д о н и о ј е

**Смјернице за анализу и процјену ризика
од прања новца и финансирања терористичких активности
у области осигурања и добровољног пензијског осигурања**

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1.1. Предмет

Ове смјернице намијењене су обвезнику у области осигурања и добровољног пензијског осигурања, над којим Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) врши надзор, за лакше разумијевање и јединствену примјену одредаба Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности (у даљем тексту: Закон о СПН/ФТА) и на основу њега донесених подзаконских прописа, који се односе на провођење поступка процјене ризика од прања новца и финансирања терористичких активности.

1.2. Обвезник примјене

1.2.1. Обвезник спровођења мјера, радњи и поступака из ових смјерница је:

- 1) друштво за осигурање које има дозволу за обављање послова животног осигурања;
- 2) посредник и заступник у осигурању, који се бави дјелатношћу посредовања односно заступања у осигурању при закључивању уговора о животном осигурању и другим осигурањима повезаним са улагањем, са изузетком заступника у осигурању који се бави дјелатношћу заступања у животном осигурању у име и за рачун друштва за осигурање и
- 3) друштво за управљање добровољним пензијским фондовима.

1.2.2. При обављању послова животног осигурања, осигурања повезаног са улагањем и добровољног пензијског осигурања, обвезници из подтачке 1.2.1. ове тачке су дужни да израде и редовно ажурирају анализу ризика (у даљем тексту: анализа ризика) у складу са Законом о СПН/ФТА и на основу њега донесеним подзаконским прописима, Процјеном ризика од прања новца и финансирања терористичких активности и ширења оружја за масовно уништење у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: НРА), Правилником о поступку процјене ризика од прања новца и финансирања терористичких активности (у даљем тексту: Правилник СПН/ФТА) и овим смјерницама, те обезбиједи да се цјелокупно пословање обавља у складу са истима.

- 1.2.3. Обвезник у оквиру обављања своје дјелатности, врши анализу ризика за сваку групу или врсту клијената, пословног односа, трансакције, производа/услуге и канала дистрибуције, с циљем утврђивања критеријума на основу којих одређеног клијента, пословни однос, производ/услугу или трансакцију сврстава у једну од категорија ризика прописану Законом о СПН/ФТА.
- 1.2.4. Обвезник је дужан да при идентификовању и процјени ризика од прања новца и финансирања терористичких активности (у даљем тексту: ризик од ПН/ФТА) благовремено обухвати и ризик од ПН/ФТА који настаје код увођења нових производа/услуга или значајних измјена постојећих производа / услуга.
- 1.2.5. Општи дио ових смјерница примјењују сви обвезници из подтачке 1.2.1. ове тачке, док посебни дио ових смјерница везан за специфичне факторе ризика, примјењују они обвезници на које се тај дио односи, имајући у виду специфичне околности обвезника у вези са ризиком клијената, пословног односа, трансакције, производа/услуге које обвезник пружа у оквиру своје дјелатности, укључујући и начин успостављања пословног односа, те канале дистрибуције, државу и географско подручје.

2. ПРОЦЈЕНА РИЗИКА

2.1. Процјена ризика и управљање ризиком

2.1.1. Обвезник у циљу испуњавања обавеза прописаних Законом о СПН/ФТА треба процијенити:

- 1) ризик од ПН/ФТА којем је изложен због природе и сложености пословања (процјена ризика цјелокупног пословања) и
- 2) ризик од ПН/ФТА којем је изложен због уласка у пословне односе или провођења повремених трансакција (појединачна процјена ризика).

2.1.2. Процјена ризика од ПН/ФТА састоји се од:

- 1) идентификовања и утврђивања фактора ризика од ПН/ФТА и
- 2) процјене ризика од ПН/ФТА.

2.1.3. Обвезник је дужан приликом процјене ризика и управљања ризиком од ПН/ФТА који је повезан с пословним односом и повременим трансакцијом укључивати сљедеће:

- 1) процјену цјелокупног пословања с обзиром на производе/услуге које нуди, врсте и профиле клијената, број, величину и учесталост трансакција, канале дистрибуције, државу и географско подручје;
- 2) дубинску анализу клијента, укључујући и почетну дубинску анализу израђену прије успостављања пословног односа или извршења повремене трансакције, чији обим и врсту одређује на основу налаза и процјене цјелокупног пословања;
- 3) сагледати, идентификовати и утврдити све релевантне факторе ризика повезане с одређеним пословним односом и повременим трансакцијом, укључујући и додатне мјере дубинске анализе клијента и све расположиве информације и
- 4) редовно ажурирање и ревидирање израђених процјена ризика, надзирање трансакција и по потреби испитивање извора средстава те контрола и преглед

израђених процјена ризика с циљем утврђивања промјене ризика пословног односа.

2.2. Анализа ризика и фактори процјене ризика

- 2.2.1. Обвезник је дужан приликом идентификовања ризика од ПН/ФТА водити се сљедећим факторима ризика:
- 1) факторима ризика клијента и стварног власника клијента;
 - 2) факторима ризика производа, услуге и трансакције;
 - 3) факторима ризика државе и географског подручја;
 - 4) факторима ризика канала дистрибуције.
- 2.2.2. Анализа ризика мора бити сразмјерна природи и обиму пословања, као и величини обвезника, те узимати у обзир минимално факторе ризика клијента, производа/услуге или повремене трансакције, државе, географског подручја и канала дистрибуције.
- 2.2.3. Обвезник је дужан интерним актом прописати факторе ризика које ће користити и примјењивати. Приликом дефинисања фактора ризика мора размотрити факторе ризика из Закона о СПН/ФТА и ових смјерница. Фактори ризика прописани овим смјерницама не представљају коначну листу фактора ризика те се исти разматрају у складу с околностима појединог случаја и специфичности пословања обвезника.
- 2.2.4. Обвезник је дужан успоставити свеобухватан приступ ризику који је повезан с околностима његовог појединог пословног односа или повремене трансакције, те узети у обзир и друге факторе ризика које је идентификовао због специфичности свог пословања, што не мора нужно да повећа или смањи категорију ризика, осим у случају из члана 29. Закона о СПН/ФТА.
- 2.2.5. На основу проведене анализе ризика и мјера које предузима ради ублажавања ризика, обвезник је дужан укупну изложеност ризику оцијенити оцјенама: низак, средњи или висок.
- 2.2.6. Анализу ризика у односу на своје цјелокупно пословање и анализу ризика која има за циљ сврставање клијента у једну од категорија ризика обвезник заснива на свим релевантним информацијама.

2.3. Општи фактори ризика

Фактори ризика клијента и стварног власника клијента

- 2.3.1. Фактори ризика који указују на већи ризик клијента и стварног власника клијента су сљедећи:
- 1) пословна дјелатност или професионална активност клијента и стварног власника клијента:
 - обављају дјелатност у области грађевинарства, промета некретнина, трговине оружјем и његове производње, трговине добрима велике вриједности као што су племенити метали, драго камење, аутомобили, умјетнине итд. и

- имају велики обрт готовине као што су казина, пумпе, ауто-куће, туристичке организације, ресторани, мјењачнице, продавнице, праонице аутомобила, фармацеутски сектор итд.;
- 2) углед клијента и стварног власника клијента, заступника или опуномоћеника клијента и стварног власника клијента:
- постоји негативан медијски извјештај или друга релевантна информација о повезаности с кривичним дјелима ПН/ФТА и предикатним дјелима ПН/ФТА,
 - у току трајања пословног односа буду идентификовани на листи лица против којих су на снази рестриктивне мјере или су блиско повезани личним или пословним односом с тим лицима,
 - пријављени су за сумњиве трансакције Државној агенцији за истраге и заштиту – Финансијско обавјештајно одјељење (у даљем тексту: ФОО),
 - ФОО је у посљедње три године захтијевао од обвезника достављање података о истим или је издао писани налог праћење пословања, привремено обустављање извршења трансакције итд.;
- 3) природа и понашање клијента и стварног власника клијента, заступника или опуномоћеника клијента и стварног власника клијента:
- клијент није физички присутан код обвезника при утврђивању и провјери његовог идентитета и
 - избјегава да достави све потребне доказе о идентитету, а за то не постоје објективни разлози или постоји сумња у вези с идентитетом клијента или стварног власника клијента;
- 4) пословна активност или трансакције клијента врше се под неубичајеним околностима:
- постоји знатна и неочекивана удаљеност између локације клијента и организационе јединице обвезника у којој клијент успоставља пословни однос или врши трансакцију,
 - без економског оправдања често и неочекивано успостављање пословних односа сличне врсте са више обвезника,
 - клијент користи производе/услуге на начин који није идентификован у поступку када је успостављен пословни однос,
 - клијент је нерезидент а услуге које захтијева од обвезника биле би адекватније пружене у некој другој земљи или не постоји економска логика за врсту услуге коју клијент захтијева,
 - постоји сумња да клијент не поступа у своје име, односно постоји сумња да исти спроводи инструкције трећег лица и
 - ако се клијент потенцијално може искористити као средство за чување личне имовине или као средство за добијање приступа финансијским услугама од стране друштва које не смије обављати трговинску, производну или другу дјелатност у држави у којој је регистровано или друштва са сједиштем у БиХ које је 25% и више у власништву страног правног лица које не обавља или не смије обављати трговинску, производну или другу дјелатност у држави у којој је регистровано;

- 5) власничка или организациона структура клијента или стварног власника клијента:
 - због организационе структуре, правне форме или сложених, нетранспарентних и нејасних власничких односа тешко је утврдити идентитет и верификацију стварних власника клијента или лица која њима управљају,
 - не постоје разумни разлози за промјену власничке структуре клијента,
 - клијент или стварни власник клијента је непрофитна организација која може бити коришћена у сврхе финансирања терористичких активности и
 - клијент или стварни власник клијента је лице с несразмјерно малим бројем запослених у односу на обим пословања/приказани промет и/или лице које нема своју инфраструктуру, пословне просторије и друго;
- 6) клијент или стварни власник клијента је „offshore“ правно лице или лице страног правног лица;
- 7) клијент или стварни власник клијента је политички експонирано лице у смислу члана 4. став 1. т. р, с. и т. Закона о СПН/ФТА, или лице које је члан уже породице тог лица или његов блиски сарадник;
- 8) клијент или стварни власник клијента, зависно друштво клијента или контролно друштво клијента пружа финансијске услуге, односно услуге повезане с дигиталном имовином за чије оснивање није потребно добити дозволу надлежног надзорног органа и није субјект надзора у складу са прописима СПН/ФТА, лице основано на начин који омогућава, посредно или непосредно прикривање идентитета оснивача/улагача.

Фактори ризика производа, услуге и трансакције

2.3.2. Фактори ризика који указују на већи ризик производа, услуге или трансакције су сљедећи:

- 1) сврха пословног односа;
- 2) трајање пословног односа;
- 3) вриједност услуге или обим извршених трансакција;
- 4) ниво транспарентности производа/услуге или трансакције: у којој мјери производ /услуга или трансакција омогућава анонимност клијента, стварног власника или власничке структуре клијента, те постоји ли могућност да треће лице даје инструкције у вези с тим односом;
- 5) нови производи и нове пословне праксе, укључујући нове механизме доставе и употребу нових технологија или технологија у развоју за нове и постојеће производе;
- 6) услуге које су нове на тржишту, тј. нису раније нуђене у финансијском сектору се морају посебно пратити ради утврђивања стварног степена ризика;
- 7) сложеност производа/услуге или трансакције:
 - трансакција је сложена ако је у пословни однос укључено више клијената или више различитих правних система,
 - да ли је ријеч о повременим или редовним трансакцијама и да ли трансакције имају економску оправданост и

- у којој мјери је дозвољено да производе/услуге плаћају трећа лица или да ли је дозвољено прекомјерно плаћање када то није уобичајено, ако се очекује уплата од стране трећег лица и да ли обвезник зна идентитет тог лица;
- 8) вриједност или обим производа, услуге или трансакције:
 - у којој мјери производи/услуге зависе од готовине,
 - коришћење услуга повезаних с виртуелним валутама,
 - подстичу трансакције велике вриједности,
 - постоје ли ограничења вриједности трансакције,
 - трансакције одступају од стандардног понашања клијента и
 - документација не одговара начину спровођења трансакције.

Фактори ризика државе и географског подручја

2.3.3. Фактори ризика који указују на већи ризик државе и географског подручја су сљедећи:

- 1) Државе и географска подручја у којима клијент и стварни власник клијента имају сједиште и/или обављају пословну дјелатност и/или имају релевантне личне везе, пословне везе, финансијске и правне интересе:
 - држава није чланица ЕУ,
 - не примјењује релевантне ЕУ директиве,
 - држави су наметнуте санкције, ембарго и сличне мјере од стране релевантних међународних организација Уједињених нација, Савјета Европе и др.,
 - постоје вјеродостојни извори да су ФАТФ, Савјет Европе, ММФ, Свјетска банка и др. утврдили да држава нема одговарајуће законе, прописе и друге мјере за СПН/ФТА и да финансира или помаже терористичке активности и да у земљи дјелују утврђене терористичке организације,
 - да у земљи постоји значајно ниска ефикасност у борби против корупције, криминала, избјегавања пореза и других кривичних дјела,
 - држава коју је ФАТФ прогласио некооперативном државом или територијом,
 - способност правосуђа државе да ефикасно процесуира кривична дјела у вези с корупцијом, организованим криминалом, избјегавањем пореза, преваром и имовином или другим кривичним дјелима;
- 2) клијент је страна финансијска институција друге државе или је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином са сједиштем у другој држави;
- 3) ако су средства која се користе у пословном односу остварена у иностранству, треба утврдити ефикасност система СПН/ФТА те државе, а ако су средства примљена из државе за коју је познато да у њој дјелују терористичке организације или су послата у такву државу, треба размотри у којој мјери би то могло изазвати сумњу у вези с ПН/ФТА на основу сазнања обвезника о сврси и природи пословног односа;
- 4) ниво транспарентности одређене државе и пореска дисциплина:

- ако је клијентitrust или лице страног права, треба провјерити усклађеност државе са међународним пореским стандардима транспарентности уколико је то примјенљиво,
- на основу вјеродостојних извора, попут службених интернетских страница међународних тијела и/или узајамних процјена или објављених извјештаја о даљњим активностима, треба размотри у којој мјери државе испуњавају захтјеве за СПН/ФТА у складу с препорукама ФАТФ-а и да ли их ефикасно проводе.

Фактори ризика канала дистрибуције

2.3.4. Фактори ризика који указују на већи ризик канала дистрибуције су сљедећи:

- 1) процјена канала дистрибуције који обвезник користи:
 - клијент није присутан при идентификацији,
 - интернетска дистрибуција производа/услуге,
 - могућност лажног представљања и злоупотребе идентитета,
 - ко су трећа лица која обављају идентификацију и анализу клијента, припадају ли истој групацији,
 - да ли се може ослонити на квалитет мјера које предузима треће лице и
 - да ли се над трећим лицима проводи адекватан надзор;
- 2) присутност лица која уводе клијента:
 - ако су идентификацију извршили посредници природа њиховог односа са клијентом,
 - да ли је посредник обвезник провођења мјера СПН/ФТА,
 - да ли је под ефикасним надзором,
 - да ли је са сједиштем у држави која је повезана с већим ризиком од ПН/ФТА и
 - да ли је прикупио довољно информација о клијенту и нивоу ризика који је повезан с пословним односом и трансакцијом.

2.4. Специфични фактори ризика повезани са животним осигурањем

2.4.1. Друштва за осигурање која посједују дозволу за обављање животних осигурања и друштва за посредовање у осигурању када обављају послове посредовања у животним осигурањима и осигурањима повезаним са улагањем дужна су да ради СПН/ФТА посебно препознају ризике који указују на сумњиве трансакције и управљају тим ризицима тако да онемогуће активности које би могле бити окарактерисане као ПН/ФТА.

Фактори ризика клијента и стварног власника клијента

2.4.2. Ризик клијента подразумијева процјену да ли је клијент друштва за осигурање, односно друштва за посредовање у осигурању повезан с вишим ризиком од ПН/ФТА. Под клијентом се подразумијева уговарач осигурања, стварни власник и корисник осигурања по полисама животних осигурања и других осигурања повезаних са улагањем како је прописано чланом 20. Закона о СПН/ФТА.

2.4.3. Фактори ризика који указују на већи ризик клијента и стварног власника клијента су сљедећи:

1) природа клијента:

- сложена власничка структура која отежава идентификацију стварних власника клијента,
- клијент и/или стварни власник клијента је политички експонирано лице,
- непосредно пред истек полисе врши се промјена корисника осигурања,
- уговарач осигурања наводи више различитих лица као кориснике осигурања и
- неубичајена старост осигураника за врсту траженог производа;

2) понашање клијента у вези с полисом, корисником осигурања и плаћањем:

- полиса (уговор о осигурању) не одговара финансијској способности клијента,
- занимање или дјелатност клијента сматрају се ризичним у смислу повезаности с прањем новца (нпр. дјелатности усмјерене на готовину или изложене високом ризику од корупције),
- клијент без образложења преноси полису код другог друштва за осигурање,
- чести и необјашњиви откупи са захтјевом да се уплата врши на различите банковне рачуне,
- клијент прихвата високе трошкове тражећи пријеврени прекид полисе,
- клијент у кратком периоду закључује већи број полиса код различитих друштава за осигурање,
- клијент пребацује полису на неповезану трећу страну,
- неубичајен захтјев клијента да промијени или повећа осигурану суму и премију и инсистира на трајности,
- друштво за осигурање је упознато с промјеном корисника осигурања тек по испостављању одштетног захтјева,
- клијент мијења корисника осигурања и жели да именује неповезану трећу страну,
- друштво за осигурање, клијент, стварни власник клијента, корисник осигурања или стварни власник корисника осигурања су у различитим државама,
- клијент користи неубичајене начине плаћања или средства која омогућавају анонимност,
- плаћа премију с различитих рачуна без објашњења,
- плаћа од банака/финансијских институција које нису основане или не послују у земљи боравишта клијента,
- клијент неочекивано врши чешћа плаћања или плаћања у великој вриједности и
- уплате примљене од неповезаних трећих лица.

2.4.4. Фактори ризика клијента који указују на нижи ризик су:

- 1) клијент је обвезник провођења мјера на СПН/ФТА, над којим надзор у вези са примјеном Закона о СПН/ФТА и других прописа врши орган и агенција основани посебним законима и
- 2) клијент је државни орган, институција, јавно предузеће или институција чији су оснивачи државни органи и институције.

Фактори ризика производа, услуге и трансакције

2.4.5. Фактори ризика производа, услуга и трансакције који указују на већи ризик:

- 1) производи животног осигурања или осигурања повезаног с улагањем су нови на тржишту, односно нису раније нуђени и морају се посебно пратити ради утврђивања стварног степена ризика;
- 2) производ осигурања који омогућава:
 - плаћања од трећих лица чији идентитет није утврђен,
 - плаћања високе или неограничене вриједности трансакције,
 - једнократна плаћања високе вриједности премије приликом закључивања полисе за вишегодишње осигурање,
 - готовинска плаћања,
 - једноставан приступ акумулираним средствима, производ дозвољава дјелимичне исплате или пријевремени откуп полисе осигурања у било које вријеме, уз ограничену накнаду или трошкове,
 - трговање на секундарном тржишту,
 - да се користи као средство обезбјеђења отплате кредита,
 - анонимност, односно олакшава или дозвољава анонимност уговарача осигурања, стварног власника или корисника осигурања и
 - трансакције које одступају од стандардног понашања клијента.

2.4.6. Фактори ризика производа, услуга или трансакције који указују на нижи ризик:

- 1) сума осигурања се исплаћује само у случају смрти осигураника или на одређени датум, као што је случај с полисом животног осигурања за отплату дуга, која покрива потрошачке и хипотекарне кредите и где се исплата врши тек у случају смрти осигураника;
- 2) полиса нема откупну вриједност;
- 3) производ нема инвестициону компоненту;
- 4) не постоји могућност плаћања премије осигурања од стране трећих лица;
- 5) производ захтјева да се укупна улагања ограниче на ниској вриједности;
- 6) полиса животног осигурања је с ниском премијом осигурања;
- 7) производ дозвољава само редовне уплате премије ниске вриједности, односно не дозвољава преплаћивање;
- 8) није могуће вршити откуп полисе у кратком или средњем року;
- 9) полиса се не може користити као средство обезбјеђења и

10) нису дозвољена готовинска плаћања.

Фактори ризика државе и географског подручја

2.4.7. Географски ризик постоји ако се трансакција повезана с производом осигурања обавља преко ризичне државе, односно ако је лице укључено у ту трансакцију резидент ризичне државе.

2.4.8. Фактори ризика државе или географског подручја који указују на већи ризик:

- 1) клијент и стварни власник клијента имају сједиште, односно пребивалиште у држави која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА;
- 2) премије се плаћају преко рачуна отворених код финансијских институција основаних у држави која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА;
- 3) стварни власник посредника и заступника у осигурању има сједиште или је повезан с државом која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА;

2.4.9. Фактори ризика државе или географског подручја који указују на нижи ризик:

- 1) државе се идентификују из вјеродостојних извора, попут међусобних евалуација или детаљних извјештаја о процјени, у смислу постојања ефикасних система за СПН/ФТА;
- 2) државе се идентификују из вјеродостојних извора, у смислу ниског нивоа корупције и других криминалних активности.

Фактори ризика канала дистрибуције - коришћење посредника и заступника у осигурању

2.4.10. Фактори ризика у вези са коришћењем посредника и заступника у осигурању који указују на већи ризик:

- 1) закључивање полисе без физичког присуства клијента, путем интернета, без адекватних заштитних мјера као што су електронски потписи или електронски документи за идентификацију;
- 2) дуги ланци посредника и заступника у осигурању и
- 3) посредник и заступник у осигурању обавља дјелатност у исто вријеме на подручјима која су значајно географски удаљена.

2.4.11. Фактори ризика у вези с коришћењем посредника и заступника у осигурању, који указују на нижи ризик:

- 1) посредници и заступници у осигурању су добро познати друштву за осигурање које је увјерено да исти примјењују мјере познавања и праћења клијента, сразмјерно ризику који је повезан с пословним односом и
- 2) производ је доступан само запосленима одређених правних лица која имају уговор са друштвом за осигурање за своје запослене као дио бенефиција.

2.5. Специфични фактори ризика повезани с добровољним пензијским осигурањем

2.5.1. Ризик клијента подразумијева процјену да ли је клијент са којим сарађује друштво за управљање добровољним пензијским фондом повезано с вишим ризиком од ПН/ФТА. Под клијентом се подразумијева физичко и правно лице које закључује

уговор о чланству у фонду, односно уговор о пензијском плану, те уплатилац пензијских доприноса за члана фонда.

Фактори ризика клијента и стварног власника клијента

2.5.2. Фактори ризика клијента и стварног власника клијента који указују на виши ризик:

- 1) клијент који пословну активност или трансакцију обавља под неубичајеним околностима, под чим се подразумева:
 - успостављање пословног односа без економског оправдања, као што је закључивање више уговора о чланству у добровољном пензијском фонду у кратком периоду без обзира на то да ли су закључени с једним или више друштава за управљање,
 - измјена уговора о чланству у добровољном пензијском фонду ради неубичајено високог увећања износа доприноса,
 - неспремност да пружи информације за спровођење дужне пажње о клијенту и стварном власнику,
 - учестали и неочекивани преноси средстава из једног добровољног пензијског фонда у други пензијски фонд,
 - честе промјене информација о дужној пажњи или детаља о плаћању,
 - учлањивање у добровољни пензијски фонд и уплата високих износа доприноса на индивидуални рачун лица код којих због година старости не постоји могућност знатног периода акумулације,
 - раскидање уговора о пензијским плановима и уговора о чланству у добровољном пензијском фонду убрзо након њиховог закључивања, а нарочито ако се ради о високим износима доприноса,
 - захтјев да се средства акумулирана на индивидуалном рачуну члана добровољног пензијског фонда исплате на текући рачун трећег лица или на рачун лица на територији државе у којој се не примјењују стандарди у области СПН/ФТА;
- 2) због сложене организационе структуре, правне форме, те сложених и нејасних односа тешко је утврдити идентитет стварног власника клијента или лица која са њим управљају;
- 3) клијент је лице чију је понуду за успостављање пословног односа одбило друго друштво за управљање, без обзира на који се начин сазнало за ту чињеницу, односно лице које има лошу репутацију;
- 4) непознат или нејасан извор средстава који клијент не може доказати;
- 5) успостављање пословне сарадње без физичког присуства клијента;
- 6) радње и мјере познавања и праћења клијента повјерене трећем лицу;
- 7) клијент или стварни власник клијента је политички експонирано лице које има истакнут положај који му може омогућити да злоупотреби свој положај за приватну корист;
- 8) клијент учествује у добровољном пензијском фонду који је намијењен мањем броју лица са већим примањима или лицима која су породично или на други сличан начин блиско повезана и

- 9) пословање клијента на начин да му средства потичу из послова у секторима који су уско повезани с високим ризиком од финансијског криминала.

Фактори ризика трансакције

2.5.3. Фактори ризика трансакције који указују на виши ризик су:

- 1) повлачење средстава са индивидуалног рачуна члана добровољног пензијског фонда у кратком периоду након њихове уплате и
- 2) клијент врши уплате средстава у износу који премашује износ потребан за уплату доприноса и захтијева повраћај преплаћеног износа.

Фактори ризика државе и географских подручја

2.5.4. Фактори ризика државе и географског подручја који указују на већи ризик су:

- 1) клијент и стварни власник клијента имају сједиште, односно пребивалиште у држави која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА;
- 2) средства клијента потичу из државе која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА;
- 3) средства се плаћају преко рачуна отворених код финансијских институција основаних у држави која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА и
- 4) стварни власник посредника и заступника има сједиште или је повезан с државом која је повезана с вишим ризиком од ПН/ФТА.

Фактори ризика канала дистрибуције - коришћење заступника у добровољном пензијском осигурању

2.5.5. Фактори ризика у вези са коришћењем заступника у добровољном пензијском осигурању који указују на већи ризик:

- 1) закључивање уговора о чланству без физичког присуства клијента, путем интернета, без адекватних заштитних мјера као што су електронски потписи или електронски документи за идентификацију;
- 2) заступник обавља дјелатност у исто вријеме на подручјима која су значајно географски удаљена.

3. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ове смјернице ступају на снагу осмог дана од дана објављивања на службеној интернет страници Агенције.

Број: 01-108-1/25
11.02.2025. године
Бања Лука

Директор
Агенције,
Драженка Јањанин